

foto Polfoto

Sådan som mange husker John Mogensen: En indædt og engageret folkesanger, der satte ord på det, man ikke sagde højt. Hans kombination af pop og provokation har vist sig at være langtidsholdbar – hans cd'er langes stadig over disken.

Sanger af **folket**

Da den berømte kvartet Four Jacks gik i opløsning, mistede sangeren John Mogensen i nogle år fodfæstet i tilværelsen. Perioden viste ham livets skyggeside, der senere gav ham et kæmpe musikalsk comeback og positionen som folkelig samfundsrevser.

af Peter Kyhl Olesen | acpo20@hotmail.com

“Sat på gaden, hvem bekymrer sig om Karl og Ann-Cathrin/Ud af ‘Staden’, hvor de netop havde fundet melodien/Porten i for Karl og Ann-Cathrin”

Færdig punktum. Og det til trods for at de to ikke har gjort nogen en døjt. Tværtimod. De har begge være nede, men i ‘Staden’ fandt de sammen og fik hinanden at slås for. Men nu skal de altså ud! Herud! Ud af vagten til en fremtid, der er temmelig håbløs, for hvor få’en skal de ta’ hen?

Nede i møget

Stemmen, der på vegne af Karl og Ann-Cathrin’ med en blanding af rødglødende vrede og dybfølt sympati slår tonen an, tilhører sangeren og musikeren John Mogensen. Han var 1956-1963 medlem af den dengang feterede

og berømte kvartet Four Jacks sammen med blandt andre Otto Brandenburg.

Efter at gruppen gik i opløsning, var John Mogensen selv til rotterne i seks-syv år. Han havde så at sige svært ved at genfinde rytmen og gennemlevede en ensom og fortumlet tid langt fra rampelyset, med nedture og skuffelser i kølvandet og med et stort forbrug af alkohol som den eneste tro følgesvend. “Det var på det tidspunkt, jeg begyndte at knappe bajere op”, har han senere udtrykt.

I et forsøg på at tjene til livet og vejen tilbragte han nat efter nat i larmende og røgfyldte lokaler som klaverbokser, akkompagneret af villige damer, folk med flerdøgnstunge brandterter og i hundredvis af forliste livshistorier.

Selv hutlede John Mogensen sig igennem på må og få, sov, hvor der var plads, hos venner eller på bænke i parkerne. I måneder ejede han ikke salt til et æg, men havde en mave, der konstant knurrede af sult, og en hals så

tør som sandpapir. Han har selv kaldt denne periode for “min blå tid”, og her blev grundstenen til den skarpe og samfundsrevsende John Mogensen lagt.

Han havde antennerne ude og begyndte at sætte de oplevelser, historier og anekdoter, han fik med sig, på vers.

Holdt ikke sin kæft

Det var derfor en hærget, brovtende og bandende John Mogensen, der i 1971 med “Der er no’et galt i Danmark” gjorde et øredøvende comeback på den danske musikscene: “Dyb-bøl Mølle maler helt ad helved’ til” og: “Der er noget skævt i toppen, noget der trænger til at skiftes ud”. Med ølvom, store seler, fuldskægget med cykelstyr, sigøjnerfrisure og en rusten, brugt stemme trådte John Mogensen for alvor ind i den danske befolknings bevidsthed som samfundsrevser. Hans eventuelle eftermæle som kortklippet flødedreng med jakke-

sæt i Four Jacks blev endegyldigt forkastet. Livet på skyggesiden havde givet ham en kant – uden rosenrøde klicheer og flokler.

"Hvis man ikke har noget vigtigt at sige, skal man holde sin kæft", sagde han. Men John Mogensen holdt ikke kæft, tværtimod. Han følte sig trådt over tærne af politikerne, der ifølge ham bevidst ikke talte det samme sprog, og ikke respekterede almindelige mennesker som Knudsen, Jensen og Hansen. I sangen om Dybbøl Mølle konstaterer han tørt og hvast: "Blæse være med andres mening, selvom det er dem, der står for skud".

Selvom Mogensen i flere sange skildrede den jævne danskers trængsler og problemer, kunne han dog heller ikke dy sig for at give den herskende selvtilstrækkelighed en bredside, som i sangen "Livet er kort" med linjerne: "Hjælp du den bums, hvis vej faldt forbi?/Jog du ham bort med et spark bagi?/Glemte du

en sang, når humøret stod på nul?/Sad du og rugede i dit eget lille hul?"

Sang gadens sprog

John Mogensens jargon og fremtoning vakte en del forargelse, han blev kaldt 'vulgær' og 'værtshusproletar'. Men Mogensen var ligeglad. Han sang gadens sprog, sådan var det. Om det så var med en guldøl i hånden. Netop på grund af hans hudløst ærlige og ligefremme stil fik han hurtigt et bredt publikum, der købte plade efter plade, fordi han turde sætte ord på meget af det, der blev tænkt, men ikke sagt. Og så kunne han gøre det på en så indsigtfuld og troværdig måde, at sangene kunne være skrevet af den lille mand selv, som i "Karl og Ann-Cathrin", hvor problematikken ses ud fra de to involveredes vinkel og ikke sættes ind i en eller anden overordnet samfundsmæssig eller politisk sammenhæng. For John

Sæt dig ned/hvis du har tid/jeg har noget at berette for dig./ Du begriber jo ikke en pind om det liv/der bli'r levet af bumser som mig./ Jeg er jo/Nede i møget/laset i tøjet, sul-ten, tørstig og fallit./ Øllen er drukket/klodsen er lukket/men det har jeg prøvet så tit.

"Nede i Møget" (1971)

foto Polfoto

Mogensen drejede det sig mere om retfærdighed og sund fornuft til fordel for de små i samfundet, som politikerne efter hans mening var rivravruskende ligeglade med.

Langtidsholdbar provokatør

John Mogensens kritiske stemme og hans sange er stadig aktuelle i dag, 32 år efter hans død. Det er talrige opsamlingsplader, musicals om hans liv og flere kopibands, der spiller for fulde huse, levende eksempler på. John Mogensen var den første popsolist, der brød igennem med en sangstil baseret på gadens sprog, tilsat alsidig musik fra både pop, jazz, country, blues og rock'n'roll. Og den Mogensenske kombination af pop og provokation har vist sig at være langtidsholdbar. Som sangen om Karl og Ann-Cathrin'.]

JOHN MOGENSEN

- 5. maj 1928-10. april 1977.
- Han døde af et hjertestop, angiveligt på grund af druk og stress efter et opslidende liv på landevejene.
- Hans musikalske solokarriere startede i 1971 og tæller foruden de samfundsrevsende tekster også hverdagsskildringer som "Sidder på et værtshus", "Nina, kære Nina", "Mig og Margrethe", "Så længe jeg lever", "Åh hvilken herlig nat" m.fl.
- John Mogensen nåede at udgive fem studiealbum som solist.
- Han modtog i 1972 Nikolaj Prisen for sin originalitet og sin kunstneriske indsats.

Kilde: "John Mogensen – livet er kort" af Frank Toft Nielsen, Bogan, 2005.